

استاد ESTAD

ESKİ TÜRK EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

[Journal Of Old Turkish Literature Researches]

Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu Armağanı

E-ISSN: 2651-3013

Cilt: 5 Sayı: 3 Aralık 2022

ss. 885-889

HAYR İLE YÂD EYLEMEK YEĞDİR KİŞİ ÜSTÂDINI

Avni ERDEMİR¹

Hatıralar, büyük bir telaş ve koşuşturma içinde geçen ömrümüzde hayatı anlamlı kılan yaşanmışlığımızın gerçek belgeleridir. Her insanın hayatında onun kaderini etkileyen, üzerinde iz bırakan kişiler vardır. Abdulkerim Abdulkadiroğlu Hocam, bu manada benim hayat çizgimde önemli role sahip kişilerden biridir. Bu yazıda ben de Hayâlî'nin "Hayr ile yâd eylemek yeğdir kişi üstâdını" sözünden ilham ve cesaret alarak, değerli hocamın akademik ve insanî yönlerini hatıralar ışığında anlatmaya çalışacağım. Bu hatıraların bizlere ve genç araştırmacılara güzel örnekler sunacağını düşünmekteyim. 1991 yılı Şubat ayında, Gazi Üniversitesinde Eski Türk Edebiyatı alanında yüksek lisans eğitimine başladığımda Cemal Kurnaz, Mustafa İsen, Abdulkerim Abdulkadiroğlu gibi her biri alanında iyi yetişmiş, birbirinden değerli hocalarımızla tanışma ve onlara öğrenci olma fırsatını buldum. Abdulkadiroğlu Hoca'yı daha önce tanıımıyordum; fakat öğrencileri arasında titizliğine, huysuzluğuna ve çok zor bir hoca olduğuna dair şöhreti yaygındı. Kader bu ya! Bu zor ve titiz hoca, dörder yıl süren hem yüksek lisans hem de doktora eğitimim sırasında danışman hocam oldu. Bu süreçte, kendisinden bir bilim adamında olması gereken vasıflara dair çok şey öğrendim. Sekiz yıl

¹ * Doç. Dr., Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, avni.erdemir@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-5659-5459

Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [ESTAD]

Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu Armağanı

Cilt: 5 Sayı: 3 Aralık 2022 ss. 885-889

süren fiili öğrencilik ve sonrası oluşan ilişkiler neticesinde “Hocayı tanımlayacak kelimeler nelerdir?” diye sorulsa hiç tereddüt etmeden, “Çalışkanlık, titizlik ve yardımseverlik.” derdim. Onun çalışma temposuna ayak uydurmak neredeyse imkânsızdı. Gece geç saatlere kadar çalışırdı. Uykusuz geçen gecenin izlerini derslerinde hissederdiniz. Bizlere sık sık “Ne yapıyorsunuz?” der, çalışıp çalışmadığımızı takip ederdi. Siz anlamazlıktan gelip “Şükür iyiyiz.” dersenez; “Anladım; iyisiniz de sepette ne var?” der, öğrencilerini çalışmaya zorlardı. Elimizde çalıştığımız bir konu varsa gözlerinin içi güler, çok mutlu olurdu. Kendisinden yardım isteyenlere bütün imkânlarını zorlayarak yardımcı olmaya çalışırdı. Çocuk ruhluydu, bazen yaramaz bir çocuğa benzerdi. En çok eleştirilen yönü sinirliliğiydi. Neye ne zaman kızacağını kestiremezsiniz; ancak onun bu hâli, yaz yağmuru gibi gelip geçiciydi. Bazen yaptığının yanlış olduğunu fark eder; fakat bunu söyleyemezdi. Hoca, derslerde sık sık, “Bak bu mühim.” diyerek konuya dikkat çekerdi. Tezi satır satır, kelime kelime kontrol eder, kontroller esnasında aynı kelimelerin farklı imlâlarını görünce rahatsız olur, “Yanlıştta bile tutarlı olmak gerekir.” derdi.

Çalışmak için zaman ve mekân aramazdı. Ona göre boş olduğu her an, bulunduğu her mekân çalışmaya uygundu. Nitekim üniversitedeki odası ve evi dışında, Beşevler Turizm Otelcilik Meslek Lisesinde, dondurmacıda, pastahanede, vakit darsa akşam üzeri lambaları yakarak otomobilinin içinde defalarca tez kontrolü yaptığımız oldu. Cömertti, bu mekânlarda ne kadar ısrar ederseniz edin, asla para ödetmezdi. 1990’lı yıllarda yazma eserler henüz dijital ortama aktarılmamıştı. Yüksek lisans ve doktora derslerini zaman zaman bünyesinde yazma eser bulunan Ankara Milli Kütüphane, Başbakanlık Arşivi ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü gibi kurumlarda yapardı. Her birimize eser istetip bunları incelememizi ister, yazma eserleri tanıtır, özelliklerini uygulamalı olarak anlatırdı. Haksızlığa asla tahammül edemezdi, sinirliydi; trafikte “Şimdi bir maraza çıkaracak.” diye endişelendiğim, sakinleştirmeye çalıştığım zamanlar olurdu.

Ekmek mi aldı, tarttırır, gramajı eksikse şikâyetçi olurdu. Bir gün o zamanlar yazıları düzeltmede sıklıkla kullanılan daksil almıştım. “Onu kaçta aldın?” diye sordu. Aldığım fiyatı fazla bulunca “Seni kandırmışlar, onu ya geri ver veya paranın bir kısmını geri al.” dedi. Bu, benim yapamayacağım bir şeydi. Ben “Doğru olmaz.” dediğimde, “Bunlar tutturduğuna satıyor, hakkını aramazsan piyasa böyle oluşur ve işte böyle kandırırlar, mutlaka geri ver, başka yerden al.” dedi. Benim daksili geri veremeyeceğimi anlayınca, sonraki derslerde,

“Daksili verdin mi diye sorar?” gülerdi. Müfettişlikten gelen alışkanlıkla daktiloda çok hızlı yazardı. Makaleleri elle yazar, sonra daktiloda temize geçerdi. Arapça ve Farsçaya vâkıftı. Yazma eserleri okumada mâhirdi. Bir gün derse yazma metinler getirdi. “Okumaya çalışalım.” dedi. Öğrencileri olarak bizler çok zorlandık, okuyamadık. Hoca böyle zor metinleri kolayca okurdu. Bunlar “İşlek el yazısı örneği, göresiniz diye getirdim.” dedi. Dersin sonunda bana yazdığı müsvedde hâldeki makaleyi göstererek, “Sen oku, ben daktiloya geçeyim.” dedi. Ne yazık ki hocanın günümüz alfabetiyle yazdığı yazısını okumakta zorlandım.

Esprî yapmaktan hoşlanan hocaya, “Hocam. Bu metin işlek el yazısıyla yazılmış, okunmuyor.” dediğimde, çok hoşuna gitmiş, “Sen daha akşam yazılan yazıyı okuyamıyorsun.” demişti. Hocanın zengin bir mutfak kültürü vardı. Yemek yapmayı sever, ikramdan hoşlanırdı. Odasında her an çay, bisküvi vs. hazır. Öğrenci ve misafirlerine yeme ve içmeleri konusunda çok ısrarcı olurdu. Alçakgönüllü olan hoca, misafirlerine ve öğrencilerine ikram ettiği çay bardaklarını ve demliği özellikle kendisi temizler, yardım kabul etmezdi. Hiç unutmuyorum, bir yaz tatilinde evinden kendisi için sefer taşı ile getirdiği yemeği ısrarla ikram etmiş; çatal, bıçak ve tabak temizleme işini de kendisi yapmıştı.

Sanadır ilticâsı Gâlib’in yâ Hazret-i Monlâ Başımında bir külâh-ı iftihârım varsa sendendir Şeyh Gâlib Her insanın hayatında önemli dönüm noktaları ve bu dönüm noktalarının kahramanı olan insanlar vardır. Şunu kesin olarak söyleyebilirim ki hocamın hoşgörülü yaklaşımı, takibi ve ısrarı olmasaydı yüksek lisans eğitimimi yarıda bırakmıştım. Şüphesiz bu duyarlılıkta çok sayıda hocalarımız var ve kim bilir benzer şekilde kaç kişinin elinden tuttular? Ben başta Abdulkerim Abdulkadiroğlu olmak üzere tüm bu duyarlılıktaki hocalarıma minnet ve şükranlarımı sunuyorum. Hocamın öğrencilerine karşı fedakârlığına, diğerkâmlığına ve motive edici yaklaşımına örnek olması bakımından aramızda geçen bir olayı paylaşmak istiyorum. Ankara’da bir ilköğretim okulunda bir taraftan öğretmenlik-idarecilik yapmakta, diğer taraftan da “Anadolu Sahası Musikişinas Divan Şairleri” isimli yüksek lisans tezimi hazırlamaktaydım. Tezimin uzun süreli kütüphane çalışması gerektirmesi sebebiyle idarecilikten ayrılmak istedim kabul edilmedi. Bu süreçte kütüphane ile okul arasında uzun süren bir koşuşturma dönemi yaşadım. Yılgınlığa düştüğüm, tez çalışmasını bırakmayı düşündüğüm zamanlar oldu. Bu düşüncemi hocama bildirmek üzere her gittiğimde çalışmaların güzel gittiğini söyleyerek beni motive ediyordu.

Bense her defasında konuyu açmadan geri dönüyor, hocadan aldığım yeni bir heyecanla şevkle çalışmaya koyuluyordum. Bu arada memleketim Amasya'da oturan dedemin felç geçirmesi ve onunla benden başka ilgilenecek kimsenin bulunmaması, durumu biraz daha içinden çıkılmaz hâle getirdi. Ben de bu durum karşısında çaresiz eşimin de iş durumunu göz önünde bulundurarak memleketime yakın olan Çorum'a tayin istedim. Böylece aileme daha yakın olup onlarla daha fazla ilgilenme imkânım olacaktı. Sonuçta ailevi gaileler galip geldi ve hocaya olan mahcubiyetimden dolayı haber vermeden Ankara'dan ayrılarak Çorum'a yerleştim. Artık benim için yüksek lisans macerası bitmişti. Evde felçli dedemle ben ilgilenmek zorundaydım. Defalarca hocayı arayıp beni mazur görmesini, çalışmayı bıraktığımı söylemek istedimse de kendimde bu cesareti bulamadım.

Hocasından öğrencisine gece 01.40'ta yazılan bir mektup: Aradan üç ay gibi bir süre geçmişti. Abdulkerim Hocam benim ailevi sebeplerle Çorum'a yerleştiğimi öğrenmiş, 23 Şubat 1994 tarihinde gece saat 01.40'ta bana bir mektup yazmıştı. Yazının devamına da eklenmiş olan bu mektup elime ulaştığında yaşadığım sevinç ve üzüntü dolu karmaşık duyguları anlatamam. "Kardeşim Avni." hitabıyla başlayan mektubunda, adresimi bir arkadaşımın telefonla öğrendiğini ve ailevi meselelerime üzüldüğünü ifadeden sonra, kendinden örnek vererek hayatım boyunca unutamayacağım şu ders ve uyarı dolu satırları yazmıştı: "16 yaşında babasını kaybetmiş, evin en büyük çocuğu olarak bugünlere geldim. Her zaman söylerim.

Çektiğim sıkıntıları saysam hâline hamd edersin. Şayed babam hayatta olsaydı, fakülteyi bitirir bitirmez birçokları gibi yurt dışına gider, bürokrasi oyunlarına dalmaz, en az on yıllık profesör olurum. Hiç mühim değil. Uzatmayalım. Gelelim sadede: Ciddi boyutlu, epeyce malzeme topladın. Bunlar tezini yazmana yeter. Enstitüden sordum mayıs ortalarına kadar süren varmış (18 Mayıs 1994). Sanıyorum bir taslak plan yapmıştık. Ona göre yazmaya başla. Posta ile gönder, iade eder gönderirim. Bu tezi bitirmelisin, duydun mu?" Aslında ben de büyük emek verdiğim tezimi bitirmek istiyordum. Belki de bu arzum ile hayatın gerçekleri arasında sıkıştığım, çaresiz kaldığım için tutunacak bir dal arıyordum. Bugünkü gibi cep telefonunun olmadığı o günlerde, içinde bulunduğum hâlet-i rûhiyeyi anlatan cevabî bir mektup da ben yazdım. Bir ay sonra, hocadan bir mektup daha aldım. "Mutlaka yüz yüze görüşüp ona göre karar verelim." şeklinde özetlenecek bu mektuptan sonra, bütün cesaretimi toplayarak hocayla görüşmek üzere Ankara'ya yola çıktım. Hocanın Gazi Üniversitesi yerleşkesindeki odasına girdiğimde, "Hoş geldin

kaçak.” dedi ve “otur.” demeden, “Ya bu tez bitecek ya bitecek, büyük emek verdin, işin sonuna yaklaştın.” dedi ve ikinci kattaki odasından aşağıyı göstererek yarı şaka yarı ciddi, “Ya tezi bitir ya da şu camdan kendini aşağı at.” dedi. Mektubundaki, yeniden “Besmeleyi çek ve kolları sıva. Sen bunu yapabilirsin.” uyarısını tekrarladı. Hocamın hiçbir menfaati olmadığı hâlde bu konudaki ısrarı beni derinden etkiledi. Yeni bir şevkle çalışmaya başladım ve altı aylık ek bir süre daha kullanarak geceli gündüzlü çalışıp tezimi tamamladım. Yine hiç unutmuyorum. 6 Mayıs 1999’da doktora savunmam vardı. Hoca o gün şiddetli ateş içindeydi ve yataklık hastaydı. Evinde ziyaret ederek, “Aman hocam istirahat edin, savunmayı erteleyelim.” dediğimde, espiyle karışık, “Bak ne olur ne olmaz, ölürüm; ortada kalırsın.” demiş ve o hâliyle tez savunmama katılarak beni ortada bırakmamıştı.

Ne yazık ki o, 2006 yılı Şubat ayının karlı ve soğuk bir gününde, dostlarını geride bırakarak, çok sevdiği Rahmet-i Rahmânına kavuştu. Her ne kadar şair, Kim anar yoluna cân virdüğünü ey Yahyâ Unudurlar seni bi-çâre hemân ölmeyi gör demişse de Abdulkerim Abdulkadiroğlu Hoca, öğrenci ve dostlarının hatıralarında yaşamaya devam ediyor. Muhterem Hocam, Hayatım boyunca başarı namına ne elde etmişsem hep senin inşa ettiğin temel üzerine kuruldu. İlmî disiplini, empati yapmayı, fedakârlığı, vefayı senden öğrendim. Seni ömrüm boyunca unutmayacağım ve hep hayırla yâd edeceğim. Ruhun şad, mekânın Cennet olsun.